

**Zastępstwa w bibliotece szkolnej
w kontekście zadań nauczyciela bibliotekarza
szkolnego**

**Zadania nauczyciela bibliotekarza szkolnego
są ściśle ustalone.**

Określają je następujące akty prawne.

(stan prawny na dzień 1.09.2021 r.)

USTAWA
z dnia 14 grudnia 2016 r.
Prawo oświatowe

(Dz. U. 2021.1082 t.j.)

ROZDZIAŁ 5

Organizacja kształcenia, wychowania i opieki w szkołach i placówkach publicznych

Art. 104.

Organizacja biblioteki uwzględnia w szczególności zadania w zakresie:

- 1) gromadzenia i udostępniania podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych oraz innych materiałów bibliotecznych, zgodnie z art. 22aj ustawy o systemie oświaty;
- 2) tworzenia warunków do efektywnego posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi;
- 3) rozbudzania i rozwijania indywidualnych zainteresowań uczniów oraz wyrabiania i pogłębiania u uczniów nawyku czytania i uczenia się;

- 4) organizowania różnorodnych działań rozwijających wrażliwość kulturową i społeczną uczniów, w tym w zakresie podtrzymywania tożsamości narodowej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych, mniejszości etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym;
- 5) przeprowadzania inwentaryzacji księgozbioru biblioteki szkolnej, z uwzględnieniem przepisów wydanych na podstawie art. 27 ust. 6 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2012 r. poz. 642 i 908 oraz z 2013 r. poz. 829).

Art. 98

2. Statut szkoły zawiera w szczególności:

23) organizację biblioteki szkolnej oraz warunki i zakres współpracy biblioteki szkolnej z uczniami, nauczycielami i rodzicami oraz innymi bibliotekami

USTAWA
z dnia 7 września 1991 r.
o systemie oświaty

(Dz.U. 2020.1327 t.j.)

Art. 22aj.

Podręczniki i inne materiały edukacyjne w bibliotece szkolnej

1. W bibliotece szkolnej są gromadzone podręczniki, materiały edukacyjne, materiały ćwiczeniowe i inne materiały biblioteczne.
2. Czynności związane z zakupem do biblioteki szkolnej podręczników, materiałów edukacyjnych, materiałów ćwiczeniowych i innych materiałów bibliotecznych oraz czynności związane z gospodarowaniem tymi podręcznikami i materiałami wykonuje dyrektor szkoły.

Art. 22ak.
**Udostępnianie przez szkołę podręczników
lub innych materiałów edukacyjnych**

1. Szkoła podstawowa nieodpłatnie:

1) wypożycza uczniom podręczniki lub materiały edukacyjne, mające postać papierową, lub

2) zapewnia uczniom dostęp do podręczników lub materiałów edukacyjnych, mających postać elektroniczną, lub

3) przekazuje uczniom materiały ćwiczeniowe bez obowiązku zwrotu lub je udostępnia.

2. Szczegółowe warunki korzystania przez uczniów z podręczników lub materiałów edukacyjnych określa dyrektor szkoły, uwzględniając konieczność zapewnienia co najmniej trzyletniego okresu używania tych podręczników lub materiałów.

USTAWA
z dnia 26 stycznia 1982 r.
Karta Nauczyciela

(Dz.U.2019.2215 t.j.)

Art. 42. [Tygodniowy wymiar zajęć. Pensum]

1. Czas pracy nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć nie może przekraczać 40 godzin na tydzień.
2. W ramach czasu pracy, o którym mowa w ust. 1, oraz ustalonego wynagrodzenia nauczyciel obowiązany jest realizować:
 - 1) zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, w wymiarze określonym w ust. 3 lub ustalonym na podstawie ust. 4a albo ust. 7;
 - 2) inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów;
 - 3) zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
z dnia 21 maja 2001 r.
w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola
oraz publicznych szkół**

(Dz. U. 2001 Nr 61 poz. 624)

**ZAŁĄCZNIK Nr 2,
§ 8.**

Ramowy statut publicznej szkoły podstawowej

1. Statut szkoły określa szczegółowo organizację biblioteki szkolnej i zadania nauczyciela bibliotekarza, zgodnie z potrzebami danej szkoły, w szczególności z uwzględnieniem zadań w zakresie:

- 1) udostępniania książek i innych źródeł informacji,
- 2) tworzenia warunków do poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się technologią informacyjną,

3) rozbudzania i rozwijania indywidualnych zainteresowań uczniów oraz wyrabiania i pogłębiania u uczniów nawyku czytania i uczenia się,

4) organizowania różnorodnych działań rozwijających wrażliwość kulturową i społeczną.

2. Statut szkoły określa zasady współpracy biblioteki szkolnej z uczniami, nauczycielami i rodzicami (prawnymi opiekunami) oraz innymi bibliotekami.

**ZAŁĄCZNIK Nr 4,
§ 10.**

Ramowy statut publicznego liceum ogólnokształcącego

1. Statut liceum określa szczegółowo organizację biblioteki szkolnej i zadania nauczyciela bibliotekarza, zgodnie z potrzebami danego liceum, w szczególności z uwzględnieniem zadań w zakresie:

- 1) udostępniania książek i innych źródeł informacji,
- 2) tworzenia warunków do poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się technologią informacyjną,

3) rozbudzania i rozwijania indywidualnych zainteresowań uczniów oraz wyrabiania i pogłębiania u uczniów nawyku czytania i uczenia się,

4) organizowania różnorodnych działań rozwijających wrażliwość kulturową i społeczną.

2. Statut liceum określa zasady współpracy biblioteki szkolnej z uczniami, nauczycielami i rodzicami (prawnymi opiekunami) oraz innymi bibliotekami

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ**

z dnia 14 lutego 2017 r.

**w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego
oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego
dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością
intelektualną w stopniu umiarkowanym
lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia,
kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy
oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej**

(Dz. U. 2017. 356)

PREAMBUŁA

„Zadaniem szkoły podstawowej jest wprowadzenie uczniów w świat literatury, ugruntowanie ich zainteresowań czytelniczych oraz wyposażenie w kompetencje czytelnicze potrzebne do krytycznego odbioru utworów literackich i innych tekstów kultury. Szkoła podejmuje działania mające na celu rozbudzenie u uczniów zamiłowania do czytania oraz działania sprzyjające zwiększeniu aktywności czytelniczej uczniów, kształtuje postawę dojrzałego i odpowiedzialnego czytelnika, przygotowanego do otwartego dialogu z dziełem literackim. W procesie kształcenia i wychowania wskazuje rolę biblioteki (szkolnej, publicznej, naukowej i in.) oraz zachęca do podejmowania indywidualnych prób twórczych.”

(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej....Dz.U.2017, poz.356, s. 12)

„Ważne jest, aby zainteresować ucznia czytaniem na poziomie szkoły podstawowej. Uczeń powinien mieć zapewniony kontakt z książką, np. przez udział w zajęciach, na których czytane są na głos przez nauczycieli fragmenty lektur, lub udział w zajęciach prowadzonych w bibliotece szkolnej. W ten sposób rozwijane są kompetencje czytelnicze, które ukształtują nawyk czytania książek również w dorosłym życiu. ”

(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej....Dz.U.2017, poz.356, s. 13)

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
z dnia 30 stycznia 2018 r.
w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum
ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia**

(Dz.U.2018.467)

„Realizację powyższych celów powinna wspomagać dobrze wyposażona biblioteka szkolna, dysponująca aktualnymi zbiorami, zarówno w postaci księgozbioru, jak i w postaci zasobów multimedialnych. Nauczyciele wszystkich przedmiotów powinni odwoływać się do zasobów biblioteki szkolnej i współpracować z nauczycielami bibliotekarzami w celu wszechstronnego przygotowania uczniów do samokształcenia i świadomego wyszukiwania, selekcjonowania i wykorzystywania informacji.”

(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej....Dz.U.2018, poz.467, s. 2)

**Doraźne zastępstwa
nauczyciela bibliotekarza szkolnego**

Art. 35 (Karta Nauczyciela) [Godziny ponadwymiarowe. Godziny doraźnych zastępstw]

2a. Przez godzinę doraźnego zastępstwa rozumie się przydzieloną nauczycielowi godzinę zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych, której realizacja następuje w zastępstwie nieobecnego nauczyciela.

3. Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i za godziny doraźnych zastępstw wypłaca się według stawki osobistego zaszeregowania nauczyciela, z uwzględnieniem dodatku za warunki pracy.

Nauczyciel bibliotekarz nie powinien mieć doraźnych zastępstw w czasie godzin pracy biblioteki, czyli w czasie gdy realizuje pensum.

Przydzielenie nauczycielom bibliotekarzom zastępstwa w ramach ich godzin pracy prowadzi do ograniczenia możliwości realizowania zadań statutowych biblioteki.

Nauczyciel bibliotekarz może - podobnie jak każdy inny nauczyciel - prowadzić doraźne zastępstwo przed lub po godzinach pracy biblioteki.

Jeśli nauczyciel realizuje zastępstwo podczas godzin pracy biblioteki to czas przeznaczony na zastępstwo odpracowuje w bibliotece po godzinach pracy.

W obu przypadkach za dodatkową pracę otrzymuje wynagrodzenie.

Nauczyciel bibliotekarz może realizować w czasie doraźnego zastępstwa zajęcia dydaktyczne zgodnie z posiadaną specjalnością lub jedynie zapewnić bezpieczeństwo uczniom realizując funkcję opiekuńczą szkoły.

Sensem powołania godzin doraźnego zastępstwa jest spełnienie wymogu sprawowania przez szkołę funkcji opiekuńczej w stosunku do powierzonych jej uczniów.

Lekcje biblioteczne

Przepisy prawa oświatowego nie regulują zasad organizowania w szkole lekcji bibliotecznych czy przysposobienia czytelniczego (nazwa nie jest prawnie określona).

Jeżeli szkoła chce prowadzić lekcje biblioteczne to zapis o ich liczbie i ewentualnej tematyce powinien znaleźć się w statucie szkoły.

Organizowanie lekcji powinno być celowym, planowanym elementem pracy biblioteki szkolnej.

Lecje biblioteczne ujęte w statucie szkoły nie mogą być formą zastępstw doraźnych zlecanych w zależności od bieżących potrzeb.

Bibliografia

Dariusz Skrzyński, *Bezpłatne zastępstwa w szkole - jak walczyć z nierównym traktowaniem?*, „Biblioteka w szkole” 2019, nr 2, s. 14-16.

www.wmbp.olsztyn.pl

